

Can Bergadanes

El Pla del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Paratge de les Berganades, a 1,4 quilòmetres al sud-est del poble del Pla del Penedès.
Emplaçament
Alçada: Al sud-est del terme municipal, paratge Bergadanes.
203,5

Coordenades:

Latitud: 41.40624
Longitud: 1.72377
UTM Est (X): 393328
UTM Nord (Y): 4584641

Classificació

Número de fitxa 08164 - 23
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Modernisme Noucentisme
Segle XIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL - Conjunt nº 7 Annex 4 POUM. Clau 16.
Número inventari 2755, IPAC
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 000402900CF98C
Autoria de la fitxa Josep Font i Piqueras
Data de registre de la fitxa: dv., 15/05/2020 - 02:00

Descripció

Masia i conjunt d'edificacions annexes, amb probables orígens en època medieval, reformada a inicis del segle XX a l'estil noucentista.

La masia Bergadanes és constituïda per un edifici principal i quatre edificacions annexes, situades a la part posterior d'aquest, tot clos per una tanca de la que destaca especialment el tram que protegeix el pati davanter de la mas, que és rematada amb maons esglaonats, seguint l'estil de la façana de l'edifici principal. Es situa la masia al sud-est del poble del Pla del Penedès, aproximadament a 1,4 quilòmetres, prop ja del límit del terme municipal (260 m) amb el de Subirats, que en aquesta zona creua el Serral, lleugera elevació situada a la mateixa distància de la masia. El mas és proper al de Can Fontanals, del que dista 400 m, situat al nord-oest, i pel nord limita amb el camí que hi condueix, procedent, des de l'est, del veïnat del Corral del Mestre (TM de Subirats). Pel sud la masia afronta amb el Torrent Fontanals, denominació d'aquest tram del Torrent de Sabanell.

Can Bergadanes destaca especialment pel front de façana, d'estil clarament noucentista. L'edifici és una masia amb orígens, si més no documentals, de mitjan segle XIII (LLORAC, 2015: 50). Aquesta edificació original, ben probablement reformada en diverses ocasions, correspondria al volum occidental de l'edifici principal. És de planta rectangular, d'uns 200m², constituït per planta baixa, pis i planta sotacoberta. El carener és central, longitudinal a l'edifici. En els laterals disposa de diverses finestres, totes elles comunes, sense cap vestigi d'antigor.

En el front de façana sud-est d'aquest edifici, pels volts de la dècada de 1910 s'hi va afegir un nou cos, d'uns 5 m d'ample, que correspon a l'actual façana i el que disposa dels trets significatius d'estil noucentista. Es tracta d'un volum rectangular, de planta baixa i pis, amb dues torres a cada extrem (nord-est i sud-oest), en les que hi ha un pis més. Tot el conjunt destaca per les formes geomètriques i adorns de les finestres, així com pel coronament de les torres amb maons, que tot remet a un noucentisme encara amb vincles amb el modernisme arquitectònic.

Sobta la divergència entre les finestres de la planta pis de l'edifici, totes d'arc de mig punt, amb una vasa d'adorn perimetral, de les de la planta pis i de la part superior de les torres, totes elles apuntades en la part superior, amb la mateixa vasa d'adorn, obrada íntegrament amb maons.

A la planta pis, les dues finestres sobre l'accés principal s'encaren a un balcó protegit per una barana de ferro de faldó que es sustenta sobre pilastres ornamentades amb peces de ceràmica. Entre les dues finestres, a sobre, hi ha un rellotge de sol, de plafó ceràmic. Les dues finestres del mateix pis situades les torres són, en canvi, geminades i més altes i estretes. En la torre nord, al darrer pis les mateixes finestres són triples i el coronament finalitza amb una sanefa perimetral que reproduïx de forma múltiple la mateixa forma d'aquestes finestres apuntades. A sobre hi ha un ràfec de maons col·locats diagonalment, a manera de dentellons, que suporta la coberta a quatre aigües, coronada per una copa ceràmica. Per contra, la torre sud, més baixa, disposa en d'una única finestra, del mateix estil, més petita que la resta, i el coronament és idèntic a excepció de la coberta, que és a dues aigües. En els fronts laterals d'aquest volum segueix aquesta mateixa composició, amb un balcó de llosana motllurada en les finestres del primer pis.

Observacions:

Cont. Descripció:

D'altra banda, en el lateral sud de l'edifici original hi ha una portalada d'arc de mig punt, que podria correspondre a l'accés primitiu. A l'oest d'aquest edifici hi ha un gran edificació annexa d'ús agrari i entre les dues el que sembla ser una antiga cotxera obrada construïda probablement al mateix temps que la façana noucentista, doncs segueix el mateix estil, amb un accés d'arc carpanell de maons flanquejat per dos motius decoratius de ceràmica que recorden a un blasó. L'accés principal a la finca disposa d'una portalada amb pilars de maons coronats per pinacles també revestits de ceràmica.

Història

Salvador Llorac escriu que del lloc hi ha referències documentals des del 16 de juny de 1255 el castlà Guillem de Lavit estableix la casa Bergadanes a Barceló de Cases. L'any 1353 s'esmenta en Jaume Joan Bergadanes i el 1360 Berenguer Joan Bergadanes. El 1387 hi ha esmentat al Pla Pere Esbert de Bergadanes (LLORAC 2015:39-40).

Posteriorment, al 1857 hi apareix com a propietari Nicanor de Franco, mentre que al padró parroquial de 1864 l'havia la vídua Torrents. Llorac diu que hi hagué un famós robatori l'any 1844 (LLORAC, 2015:40). Llorac pensa que el topònim de l'edifici prové d'una pluralització de de "bergades", que significa grup de persones que caminen o treballen plegades (LLORAC, 2015: 50).

En la fitxa cadastral apareix com a data de construcció l'any 1910, que podria correspondre la reforma de principis del segle XX o pròxima.

Bibliografia

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (1985). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Pla del Penedès.

LLORAC I SANTIS, Salvador (2015): El Pla del Penedès. Un municipi al cor de la comarca del Penedès històric, El Cep i la Nansa.

